

Proteinske kulture sadrže značajan udio prirodnih spojeva aminokiselina i važne su za zadovoljavanje potreba za hranjivim tvarima u proizvodnji stočne hrane, a također ne smijemo zaboraviti i na ulogu bjelančevina u ljudskoj prehrani.

U posljednjih 15 godina Europski parlament pozvao je više puta na uspostavljanje europskog plana za biljne bjelančevine. Te inicijative nažalost nikada nisu naišle na pozitivan odjek tako da Europska unija i dalje ovisi o drugima u pogledu svoje opskrbe biljnim proteinima. Nije nikakva vijest kako je jedan od glavnih problema poljoprivrednog sustava EU-a velika nedostatnost lokalno uzgojenog proteinskog usjeva. Samo 3% obradivih površina u Europskoj uniji koristi se za proteinski usjev, dok čak 75% biljne proteinske opskrbe uvozimo - soja koja je uglavnom uvezena iz Brazila, Argentine i SAD-a. U 2014. godini ukupni godišnji nedostatak proteina je iznosio 20,8 milijuna tona, a od tada se samo sve više povećavao. Posljedice ovakve situacije su daleko ozbiljnije od pukog trgovinskog pitanja. Ova izrazita neravnoteža između potražnje i proizvodnje proizlazi iz trgovinskog sporazuma između Europske zajednice i SAD-a koji datira iz 60-ih godina, kada je EU dopustila ulazak neoporezive soje i drugih proteinskih usjeva iz SAD-a, u zamjenu za kupnju domaćih žitarica od strane SAD-a. Sporazum je potvrđen 1992. godine u okviru GATT-a:

Ova komercijalna odluka imala je poražavajuće posljedice, pogotovo za poljoprivrednike i potrošače diljem svijeta, ali i za okoliš. Favoriziranje dugačkog oceanskog transporta velikih količina usjeva zagađuje vode te uzrokuje poražavajuće posljedice po pitanju klimatskih promjena. Jednako tako, kako je nedavno istaknuto u izvješću nevladine udruge Mighty Earth, ono predstavlja strašne učinke na države koje proizvode proteinske usjeve, poput Brazila i Argentine. Genetski modificirani usjevi, a posebice soja, tretiraju se pesticidima i herbicidima, zagađuju tlo i vodu, uništavaju bioraznolikost te uzrokuju nepodnošljive zdravstvene probleme poljoprivrednicima i lokalnom stanovništvu općenito. Također je glavni faktor kada je u pitanju deforestacija, jačajući još više utjecaj ove vrste trgovine na klimatske promjene.

Ovaj problem je aktualan već godinama, no još nema važnijih odlučujućih akcija po ovom pitanju. Uključivanje mogućnosti za uzgoj proteinskih usjeva na područjima ekološkog fokusa u okviru Zajedničke poljoprivredne politike dovelo je do povećanja proizvodnje, ali to još uvijek nije dovoljno.

Novo izvješće koje je usvojeno 17. travnja na sjednici Europskog parlamenta poziva Komisiju na stavljanje snažnijih mjera na snagu. To uključuje i obaveznu minimalno trogodišnju rotaciju s negenetski modificiranim proteinima, diversifikaciju proteinskih usjeva (lupina, grašak, slanutak, lucerna...), uvođenje uzgoja mahunarki na travnjacima, potporu EU infrastrukturama za pohranu i transformaciju proteinskih usjeva, mjere za poticanje uzgoja

proteinskih usjeva na farmama ili na lokalnoj razini (kao što je slučaj u organskoj poljoprivredi) te naravno, snažnu podršku istraživanju.

Sve ove mjere predstavile bi značajan napredak. Međutim, Klub zastupnika Zelenih/ESS-a ima određene sumnje glede navedenog izvješća, kao i dodatne prijedloge.

Za početak, način na koji se adresiraju katastrofalni utjecaji na okoliš i zdravlje koje proizvodnja u Južnoj Americi ima, predlažući "kriterije održivosti" za uvoz, može biti upitan: o kojim kriterijima točno pričamo i tko će nadzirati njihovu provedbu? Također treba uzeti u obzir i dodatne mjere za označavanje mesa, mliječnih proizvoda i jaja od životinja koje potječu s farmi gdje su hranjene GMO hranom, te na taj način omogućiti potrošačima potpunu informiranost o proizvodima koje konzumiraju.

Ako Klub zastupnika Zelenih/ESS-a očito podupire relokalizaciju proteinskih usjeva u EU, naš cilj nije relokalizirati i poražavajuće učinke djelovanja, što dovodi do potrebe globalnog djelovanja po pitanju smanjenja količine korištenih pesticida. Stoga ne možemo razumjeti zbog čega ovo izvješće poziva na odobravanje uporabe pesticida i herbicida na područjima ekološkog značaja koji bi uništili sve prednosti ove mjere za biološku raznolikost?

Pitanje biogoriva također nije ispravno obrađeno. Uzgoj proteinskih usjeva za biogoriva neće pomoći hranjenju životinja na farmama, dok će naprotiv još više pogoršati trenutno natjecanje između hrane i energije za korištenje zemljišta. Smanjivanje jaza između potražnje za biljnim proteinima te proizvodnje također će zahtijevati smanjivanje tržišnih potreba.

To znači da moramo jasno reći: glavni problem je ukupna potrošnja mesa u EU (u prosjeku 65 kg godišnje po glavi stanovnika). Navedena količina je daleko iznad količine koja je dobra za naše zdravlje, višak hranjivih tvari proizvodi onečišćenu vodu te se ujedno koriste i velike površine obradivog tla (koje trenutno uključuju i nedavno konvertirane tropske šume i savane) za proizvodnju stočne hrane koja bi se mogla koristiti za proizvodnju hrane za ljude umjesto toga, ili pak za još potrebnije sekvenciranje ugljika u šumama te biološku raznolikost. Ipak, ideja o "manjku" je zabluda jer je trenutna razina proizvodnje neodrživa samo zbog opsega korištenja resursa za proizvodnju mesa. Problem koji je upravo prikazan ne protivi se samom konzumiranju mesa u globalu, već zahtijeva razumnu potrošnju: jesti manje, ali i bolje životinjske proizvode, koji potječu od dobro zbrinutih životinja hranjenih lokalno proizvedenom hranom. To je kut iz kojeg trebamo prići ovom problemu.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a podržava pomak od kemijske, mesne hrane i sustava uzgoja prema pravednijem agroekološkom. Uskoro će uputiti javno navedene prijedloge povjereniku Europske komisije za poljoprivredu i ruralni razvoj, Philu Hoganu, te ih podržati u narednim mjesecima, pogotovo u okviru rasprava o ZPP-u.

Poticanje ekološke proizvodnje proteinskih kultura i mahunarki u EU

Izvor: croenergo.eu